

A MONARCHIA
KÖZÉP EURÓPA ARANYKORA

ARDAY LAJOS *

Kivonat:

A Habsburg Birodalom/Osztrák Császárság 1867-től Osztrák-Magyar Monarchia, területileg a kontinens második, lakosság-számát tekintve harmadik legnagyobb állama volt, az öt európai, akkor világhatalom egyike. Az egységes vámterület és a három kiegyezéssel (1867-68) biztosított stabilitás addig és azóta sem látott gazdasági - társadalmi és kulturális fejlődést tett lehetővé. A növekedés gyors üteme a dunai birodalmat – s kiemelten Magyarországot – a világ első 3-5 országa közé emelte – e téren csak az USA, Németország és 1-2 skandináv állam előzte meg. Az 52 milliós állam nemcsak dinamikus fejlődést mutatott fel (mint ideális gazdasági egység), de védelmet is nyújtott minden külső – cári orosz és nagynémet – fenyegetéssel szemben.

Jóllehet megőrzött egyes feudális és abszolutisztikus vonásokat (az arisztokrácia és az uralkodó befolyása, döntéshozó szerepe), a minden téren uralkodó liberalizmus egyenlő jogokat és érvényesülési lehetőségeket biztosított minden állampolgár, politikus, tudós és művész számára. A technikai innováció, a tudomány, művészetek, zene terén világhatalom voltunk:

A Monarchiában 1878 után 13 néptörzs élt (ha a ruszinokat és a zsidókat is annak vesszük.). Kollektív közösségi jogukat csak (nemzeti) egyházaik autonómiáján keresztül gyakorolhatták. Egyéni jogukat a birodalom nyugati és északkeleti felében (Ciszlajtániában, ahogyan akkor nevezték) az 1867 évi decemberi alkotmány 19. paragrafusában biztosította.

Kulcsszavak: Osztrák-Magyar Monarchia, a három kiegyezés (1867-68), az egyházak autonómiája, gazdasági - társadalmi és kulturális fejlődés.

*

© DKE 2019

dke[at]southeast-europe.org
<http://www.southeast-europe.org>

Figyelem! Kedves kutató! Ha erre a tanulmányunkra hivatkozik, vagy idézi annak egy részét, kérjük, küldjön erről egy email-t a főszerkesztő részére a dke[at]southeast-europe.org címre. *A cikket a következőképpen idézze:*

Arday Lajos: A Monarchia – Közép Európa aranykora. *International Relations Quarterly*, ISSN 2062-1973, Vol. 10. No. 1-2. (2019) 6 p. Együttműködését köszönöm. *A főszerkesztő*

* A szerző: *Arday Lajos* DSc (1935) történész és politológus, az MTA doktora (2005). Kutatási területe: biztonság, nemzeti identitás és kisebbségek Közép- és Kelet-Európában és a Balkánon; a volt jugoszláv térség; brit külpolitika. Legújabb könyve: *Nemzetállamok és kisebbségek. Történelem és identitás Közép-Európában.* Budapest, 2016.